

"شارل مونتسکیو" فیلسوف و نویسنده بلندآوازه فرانسوی (1755م)

شارل لویی دوسکوندا مونتسکیو ادیب و متفکر فرانسوی در هجدهم ژانویه 1689م در فرانسه و در خانواده‌ای که اعضای آن قاضی بودند...

شارل لویی دوسکوندا مونتسکیو ادیب و متفکر فرانسوی در هجدهم ژانویه 1689م در فرانسه و در خانواده‌ای که اعضای آن قاضی بودند به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات علوم دینی، به مقام وکالت رسید و پس از چندی به تحقیقات علمی و تاریخی و حقوقی پرداخت. مونتسکیو به تدریج به انتشار رسالات در موضوعات مختلف روی آورد که نشان می‌دهد به عنوان یک نویسنده، در کلیه رشته‌های علمی و اجتماعی، صاحب نظر و دارای معلومات کافی است. کتاب‌های هم‌چون رساله درباره انعکاس صوت و رساله درباره بیماری غدد کلیوی بیانگر گستردگی و تنوع دانسته‌های اوست. هم‌چنین توجه به تجزیه و تحلیل‌های اجتماعی، روح انتقاد را در او قوی کرد و چون از وضع آن زمان کشور ناراضی بود کتاب جالبی به نام نامه‌های ایرانی بدون ذکر نام مؤلف منتشر ساخت. شهرت و آوازه این کتاب باعث معروف شدن مونتسکیو شد و به عضویت فرهنگستان فرانسه انتخاب گردید. او در سال 1727م به مسافرتی طولانی به کشورهای اروپایی رفت و در این مسافرت‌ها، یادداشت‌ها و مشاهدات، گزارش‌ها، مطالعات و مطالبی درباره وضع سیاسی و اقتصادی کشورهای که دیده بود گرد آورد. حاصل این کار، انتشار کتاب ملاحظات درباره علل عظمت رومیان و انحطاط ایشان بود. لیکن کار عظیم مونتسکیو، نوشتن شاه‌کار معروفی است که به روح القوانین شهرت یافت و نگارش آن نزدیک به بیست سال به طول انجامید. روح القوانین در سال 1748م بدون ذکر نام مولف در ژنو منتشر شد و در ظرف 2 سال، 22 بار تجدید چاپ گردید. این کتاب با استقبال عجیبی مواجه شد و بعدها نیز از مواد ذکر شده در آن برای اداره ممالک، استفاده زیادی شد. او در این کتاب، انواع حکومت‌های پدید آمده در طول تاریخ را مورد بحث قرار داده و آداب و رسوم و روابط بین انسان‌ها را بررسی کرده است. هم‌چنین، کتاب روح‌القوانین، تحقیق، تحلیل و تجسسی بسیار گسترده در روح و فرهنگ ملت‌ها و سرنوشت سیاسی است که تمام موضوعات فوق را به وسیله داستان‌های عینی و زنده تبدیل به سبکی دلپذیر و ممتاز نموده است. مونتسکیو اولین کسی است که نظریه ضرورت تفکیک قوای سه‌گانه را ارائه داد که این نظریه در ایجاد روح آزادی‌خواهی صدر انقلاب فرانسه تأثیر عمیقی بر جای نهاد. وی هم‌چنین، تعریف آزادی‌های سیاسی را که لیبرالیسم قرن نوزدهم از آن دفاع می‌کند مشخص ساخته است. به طور کلی، مونتسکیو در کتاب روح القوانین، اصول و مبانی تازه‌ای برای حکومت به وجود آورده است که تسلط و استبداد سیاسی را از میان برمی‌دارد. این کتاب، رجال سیاست فرانسه را هدایت کرده و به اندیشه‌های آنان الهام بخشیده است. مونتسکیو عقیده داشت که انقلاب و خون‌ریزی کاری از پیش نمی‌برد و آن‌چه که یک جامعه به آن محتاج است قانون می‌باشد. میانه روی در سیاست از خصوصیات مهم مونتسکیو بود و چون از کتاب روح القوانین انتقادات فراوانی شد و برخی آن را بی‌ارزش معرفی کردند، او تنها رساله‌ای در دفاع از کتاب خویش نوشت. مونتسکیو را از نظر سیاسی، فلسفی و اجتماعی می‌توان پیشوای انقلاب فرانسه خواند و از نظر نویسندگی، شخصیتی ود هوش‌مند که با سبک موجز و روان و استوار خویش، از بزرگ‌ترین نویسندگان عصر به شمار آمد. شارل دو مونتسکیو سرانجام در دهم فوریه 1755م در 66 سالگی درگذشت.